

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין (ג, ב) סס לו, (ג) [שס ע"ט], (ד) [תוספ'] סי'ג] לקמן סה. סי'צ קנה: (ה) [נכמ"י אר' כמותו פ, ס] [נכמ"י אר' יתכן ועי' הגהות בן אהיה:א, ו] [נמוכות ס, א] (ו) [פ"י בנפ ערוך בערך סבן ע"ש שפארץ כפ"י סיבני וחומס וכו'] (ח) [קדושין מד: ע"ש פרש"י, ט] [שמואל א יד, י] [ערוצין פס: וסס אחת צומים בן צומים], (י) [ועי' פרש"י בקדושין מז. ד"ה באלון], (יב) [נפס של שלמה כמזב ד"ש כאן ע"ס י"ג עד שנות מחול בשמות קנה וכו'], (יג) [לקמן א, א] (יד) [נדפס"ר נוסף: מתנת, א]

לעזי רש"י

גלכ"ט. קלוט.

מוסף תוספות

א. שהיה קרוב למלכות. מוס' סנהדרין לו. ד"ה והא הוי.

פסקי רי"ד

הלכה כשמואל בדניי: **ביתנ'** חרש חרש ונרמו בן בחירא אמר קופצ' ונקפצ' במטלטלין הפערות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין פ"י רומז כל מה שהוא רומז קיים ונרמו מה שאחרים רומזין לו והוא מתרצה קיים וכן בחירא אמר קופצ' ונקפצ' פ"י הרמזיה הוא בדידי ובראשו והקפיצה היא עקימת שפתים כמו קפיצה פיה ואינו סימן ניכר כמו הרמזיה לכל זה במטלטלין ומפני תיקון העולם משום כדי חייו אבל במקרקעי לא. אמר רב נחמן מחלוקת במטלטלין אבל בגיטין דברי הכל ברמיזה פ"י מאי דתנן בפרק חרש (רבמות קיב:) חרש שנשא אשה אחר שנתחרש שיכול להוציא בגט דכשר דכנס ברמיזה כך מוציא ברמיזה דוקא ברמיזה יכול להוציא אבל בקפיצה לא פשיטא מטלטלים תנן מהו דתימא (מהו) במטלטלים אף במטלטלים קמ"ל. פ"י דלא תימא גיטין הוא דקילי משום דברמיזה כנס וברמיזה יוציא אבל במטלטלין שנפלו לו בירושה לא מ"ה תני מטלטלין קמ"ל רב נחמן דדוקא מטלטלין א"ד אמר רב נחמן ממחלוקת במטלטלין כך מחלוקת בגיטין והאנן במטלטלין תנן אימא אף במטלטלין רבנן דפרשי רב נחמן למילתיה דבן בחירא לא פסיק הלכתא כוותיה בפירוש הלכך לית הלכתא כוותיה דהיל' יחיד אלא הלכה כתי"ק דדוקא רמיזה

אנא הואי במניינא דרבי: בלחות מנין שחקנו שכל הקודם ליקח זכה:

ומינאי ידי מנו כרישא: ממני שאלו תחלה בשורה כשהיינו יושבין מה דעמי נוטה. והוא היה ציוני לא מן הגדולים ולא מן הקטנים ולמי שמעמי שקטן שזהם היה: **מסחילין מן הגדול**: כשעומדין למנין ללרות

אס רוב מטמאין או רוב מטהרין: מן הכד: מן הקטנים ולא מן הגדול שלא ילמד חובב והשאר נכנעין מפניו שלא לחלוק עליו משום לא תענה על רב (שמות כג) וצדיני נפשות מוקמינן להאי קרא כפ"ק דסנהדרין (דף ג.) לא כהטייתך לטובה כו' ולא ילמדו זכות: **דכולנו מניייהו מן הכד מסחילין**: משום לא תענה על רבי וכמיז חסר בלא יו"ד ודרשין לא תענה על רב לא מחלוק על מופלא שצבית דין ולא מוקמי ליה לרישא דקרא צדיני נפשות ואע"ג דסיפיה דקרא לא מיתוקס אלא צדיני נפשות: **וולם: דמקס אחד**: שמהא תורתן וגדולתן של ישראל צמקום אחד שאין בישראל גדול צמורה וצעושר כמותו: **והא הוה אלעזר**: יחיד לאחר שנפטר ירושע: **והא הוה פנחס**: לאחר אלעזר מורה וגדולה שהיה כהן גדול אחר אביו: **הוו זקנים**: שקבלו מיהושע והאריכו ימים אחריו כדכתיב (יהושע נד) **אשר האריכו ימים אחרי ירושע: שאול**: גדול צמורה היה אלא

שלא ילמד לאחרים כדאמר' צעירוצין (דף נג.) שאול לא גלי מסכתא להכי כתיב ציה בבל אשר יפנה ישיעיט': **והא נח נפשיה**: דשמואל קודם שאול: **דולאו שני**: משעמד בגדולה תהא תורה וגדולה צמקום אחד זה תצחילת גדולתו לא היה צמורה: **עירא היאירי**: גדול צמורה היה כדאמרין צמו"ק (דף טז:) דהוה מתני להו לרצנן על גבי כרים וכספות: **חוקיה**: מלך יהודה גדול צמורה היה כדאמרין צחלק (סנהדרין דף נד:): **שצנא**: גדול צמורה היה כדאמרין צסנהדרין (כו.) שצנא הוה דריש צתליסר ריבזותא וחוקיה צמד סרי ריבזותא: **והא איקעטי' סתמרי** הרגו כדאמרין צזה צורר (סס): **ביתנ' רומז ונרמו**: מה שהוא רומז קיים ומה שרומזין לו והוא מתרצה קיים: **רמיזה צדידי וצראשו**: קפיצה עקימת שפתים שנא' קפלה פיה (איז) (ה) ואינו סימן ניכר כרמיזה: **צמטלטלין**: אס מכר מטלטלין: **גב' צנל צגיטין**: דקיי"ל חרש שנשא משנתחרש אס רזה להוציא יוציא כשם שכנס ברמיזה כך מוציא דרמיזה (יצמות דף קיב:):

אס מכר מטלטלין: גב' צנל צגיטין: דקיי"ל חרש שנשא משנתחרש אס רזה להוציא יוציא כשם שכנס ברמיזה כך מוציא דרמיזה (יצמות דף קיב:): **אס מכר מטלטלין: אף צמטלטלין**: קאמר וכ"ש צגיטין דלא תימא גיטין הוא דקילי משום דבקפיצה כנס בקפיצה יוציא אבל מטלטלין שנפלו צירושה לא מ"ה תנן מטלטלין: **קמ"ל**: רב נחמן מטלטלין דוקא נקט בן צמירא ולא צגיטין ובקרקעות לא ברמיזה ולא צקפיצה דהכא הוא משום כדי חייו תקון רצנן כדלקמן: **משום כדי חייו**: דאי לאו זציניה וצינא לא מוצני ליה מוויזי ולא זצני מיניה: **ויאמר לאחר על המלחמה**: ציהוא כתיב ומשום רבי אצא צר יעקב משום ר' יוחנן נקט לה: **דצר הנמלל ונמסת**: צגדי פשתן הן שחוטין נמסת ע"י מלילה שמוכל צאלצערותיו כשהוא טווה: **צוגיים בן צוגיים**: ישראל עשיר הוה: **סיבני וחומס סלסלא ומלמלא**: ארצע מינין של צגדי פשתן דק וטוב: **כי אמגוזא ופלגי אמגוזא**: טלית גדולה למידתו וכשהוא מקפלה לא היתה יותר מאגוז וחצי: **פיספסא**: גלג"ט שאוכלים חזירים: **ועטופו**: של פערות: **עד כמה**: הדרא: **עד שסום כגדול**: עד שמות קנה הקוגהי' ומחזיר אונאה יותר משמות צטל מקח: **מספסו מאי**: צמטלטלין משום כדי חייו הוא וצניי אין מתנה לא או דלמא מתנתו נמי מתנה דעצדו ליה ניית נפשיה: **אפסוה**: צני הישיבה טעו והפכו דברים דמר לדמר: **ושדרו לקמיה דרב מרדכי**: כמאל' ק"ל: **זילו אמרו ליה לצר מר**: דרב מרדכי תלמידו של רב אשי היה צכמה מקומות וצמס' סוטה (דף מז:): **אמר' גבי לויה תלמיד לצר אין לו שיעור רב מרדכי אלויה לצר אשי כו': כי קאי מר**: רב אשי: **אדירא**: סולם של עליית צהמ"ד: **ביתנ' כסן קורא ראשון כו'**: כי היכי דלא ליתו לאינצויי תקינו להו רצנן האי סידרא דכיון דתקנתא דרצנן היא תא לא מצינן לשנויי ולמימר אנא קרינא כרישא: **מערבין צבים ישן**: בני חצר שרגילין ליתן עירוב האצר צבית אחד אין משנין את מקומן ליתמו צבית אחד מפני דרכי שלום וצגמ"י) מפרש לה:

הניזקין פרק חמישי גיטין

נמו.

דבולארו מניייהו מן הצד הוו מתחל"י: פ' צוקנט' דמוקי לה לא תענה על רבי בכל דצר ואין נראה דלא מיסמכר דפליג אממנימין דסנהדרין (דף נב.) דלייתי אלא משום עונה שלא להראות עזמו גדול היה עושה: **והא** לו כדאמרין צמו"ק (דף כח.) דקא דחקא רגלי דהוא צר נמן ואמר צפ' צ' דזכחים (דף יט.) דליקיים ציה והיו מלכים אומניך":

אחת מתנה מרובה ואחת מתנה מועטת: ומדלא קאמר נמי אחת מתנת מטלטלין יי' ואחת קרקעות נראה דוקא צמטלטלין דליירי צהו קאמר והא דאמר' צמי שמת (צ"צ דף קנה:) גבי פמות צמן כ' דלין מוכר צנכסי אציו וממתו מתנה צמקרקעי התס צגדול שהא צן י"ג שנים ויוס אחד אלא דלא היה צן עשרים:

שאול הוה שמואל והא נח נפשיה כולהו שני קאמרין: והא הוה דוד הוה עירא היאירי והא נח נפשיה כולהו שני בעינן הא הוה שלמה הוה שמעי בן גרא והא קטליה כולהו שני קאמרין הא הוה חזקיה הוה שבנא הא איקטיל כולהו שני קאמרין והא הוה עזרא הוה נחמיה בן חכליה **א**: אמר רב אחא בריה דרבא אף אני אומר מימות רבי ועד רב אשי לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד ולא והא הוה הונא בר נתן שאני הונא בר נתן דמיכף הוה כייף ליה לרב אשי: **ביתנ'**: יחרש רומז ונרמו וכן בתירא אומר קופצ' ונקפצ' במטלטלין **ה**: הפערות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין: **גב' א"ר**: נחמן מחלוקת במטלטלין אבל בגיטין **ה**: דברי הכל ברמיזה פשיטא במטלטלין תנן מהו דתימא אף במטלטלין קמ"ל איכא דאמרי א"ר נחמן כמחלוקת במטלטלין כך מחלוקת בגיטין והאנן במטלטלין תנן אימא אף במטלטלין: **הפערות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין**: ועד כמה מחוי רב יהודה **א**: לרב יצחק בריה

יכבר שית כבר שוב רב כהנא אמר כבר שוב כבר תמני במתניתא תנא כבר תשע כבר עשר ולא פליגי ייכל חד וחד לפי חורפיה וטעמא מאי א"ר אבא בר יעקב א"ר יוחנן מ"שום כדי חייו יויאמר לאשר על המלחמה הוצא לבוש לכל עובדי הבעל מאי מלחמה א"ר אבא בר יעקב א"ר יוחנן דבר הנמלל ונמתח כי אתא רב דימי א"ר יוחנן שיגר לו **ב: **בוגיים** בן **בוגיים** לרבי סיבני וחומס סלסלא ומלמלא סיבני וחומס כאמגוזא ופלגיה דאמגוזא סלסלא ומלמלא כפיסתקא ופלגי דפיסתקא מאי מלמלא דבר הנמלל ונמתח וטעותן עד כמה א"ר יונה א"ר זירא **א**: עד שותות כגדול בעי אביי מתנתו מאי רב יימר אמר אין מתנתו מתנה מר בר רב אשי אמר מתנתו מתנה **א**: אפכזה ושדרוה לקמיה דרב מרדכי א"ל זילו אמרו לבר מר לאו הכי הוה עובדא כי הוה קאי מר חד כרעיה אארעא וחד כרעיה אדרגא ואמרנא ליה מתנתו מאי ואמר לן מתנתו מתנה **א**: אחת מתנת שכיב מרע ואחת מתנת בריא אחת מתנה מרובה ואחת מתנה מועטת: **ביתנ'**: יאלו דברים אמרו מפני דרכי שלום כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל מפני דרכי שלום **ל**: מערבין בבית ישן מפני דרכי שלום בור**

אס מכר מטלטלין: גב' צנל צגיטין: דקיי"ל חרש שנשא משנתחרש אס רזה להוציא יוציא כשם שכנס ברמיזה כך מוציא דרמיזה (יצמות דף קיב:): **אס מכר מטלטלין: אף צמטלטלין**: קאמר וכ"ש צגיטין דלא תימא גיטין הוא דקילי משום דבקפיצה כנס בקפיצה יוציא אבל מטלטלין שנפלו צירושה לא מ"ה תנן מטלטלין: **קמ"ל**: רב נחמן מטלטלין דוקא נקט בן צמירא ולא צגיטין ובקרקעות לא ברמיזה ולא צקפיצה דהכא הוא משום כדי חייו תקון רצנן כדלקמן: **משום כדי חייו**: דאי לאו זציניה וצינא לא מוצני ליה מוויזי ולא זצני מיניה: **ויאמר לאחר על המלחמה**: ציהוא כתיב ומשום רבי אצא צר יעקב משום ר' יוחנן נקט לה: **דצר הנמלל ונמסת**: צגדי פשתן הן שחוטין נמסת ע"י מלילה שמוכל צאלצערותיו כשהוא טווה: **צוגיים בן צוגיים**: ישראל עשיר הוה: **סיבני וחומס סלסלא ומלמלא**: ארצע מינין של צגדי פשתן דק וטוב: **כי אמגוזא ופלגי אמגוזא**: טלית גדולה למידתו וכשהוא מקפלה לא היתה יותר מאגוז וחצי: **פיספסא**: גלג"ט שאוכלים חזירים: **ועטופו**: של פערות: **עד כמה**: הדרא: **עד שסום כגדול**: עד שמות קנה הקוגהי' ומחזיר אונאה יותר משמות צטל מקח: **מספסו מאי**: צמטלטלין משום כדי חייו הוא וצניי אין מתנה לא או דלמא מתנתו נמי מתנה דעצדו ליה ניית נפשיה: **אפסוה**: צני הישיבה טעו והפכו דברים דמר לדמר: **ושדרו לקמיה דרב מרדכי**: כמאל' ק"ל: **זילו אמרו ליה לצר מר**: דרב מרדכי תלמידו של רב אשי היה צכמה מקומות וצמס' סוטה (דף מז:): **אמר' גבי לויה תלמיד לצר אין לו שיעור רב מרדכי אלויה לצר אשי כו': כי קאי מר**: רב אשי: **אדירא**: סולם של עליית צהמ"ד: **ביתנ' כסן קורא ראשון כו'**: כי היכי דלא ליתו לאינצויי תקינו להו רצנן האי סידרא דכיון דתקנתא דרצנן היא תא לא מצינן לשנויי ולמימר אנא קרינא כרישא: **מערבין צבים ישן**: בני חצר שרגילין ליתן עירוב האצר צבית אחד אין משנין את מקומן ליתמו צבית אחד מפני דרכי שלום וצגמ"י) מפרש לה:

הצד הוו מתחילין: מפני עונה ימיה שהיתה צו (שס.) בריה דרבי וולס. כך שמו (שס.) תורה וגדולה במקום אחד.

חורקן וגדולתן של ישראל בלדס אחד, שאין כמותו בכל ישראל צמורה וצגדולה, כגון משה שהיה גדול על כל ישראל צמלכות וצמורה וכן רבי צגיטאות וצמורה (שס.) חרה אלעזר. חצירו צמורה ולא הוי מקוס אחד (שס.) והא הוה פנחס. משמתו ירושע ואלעזר (שס.) הורז זקנים. כגון עתניאל ואצלן וצבו (שס.) וגי' ושלל ואבצן שחאו בוססו), **עירא היאירי**: צמו"ק (טז:) אמרין דהוה מתני להו לרצנן על גבי כרים וכסמות ודוד היה מנהיגו עליו לריאש, דכתיב (ש"צ כ) עירא היאירי היה כהן לצד (סנהדרין לו.), הוה שמעי בן גירא. גדול היה כדאשכחן (ש"צ יט) שירד לקראת דוד הירצן באלף אש (שס.) הוה שבנא. שהיו ישיבתו גדולה משל חזקיה כדאמר צפרק זה צורר (שס.) הפערות. בני תשע ושמנה. מקחן כו' במטלטלין. דוקא אכל צמקרקעי לא עד שיהא שמי שערות או עד שיהא בן עשרים (בחובות ע.) כאמגוזא ופלגא דאמגוזא. שכל כך דק כשצמורכס אותו טלו צימד אין סבך גדול יותר מאגוז ותני (שפילה יח.)

עין משפט

נר מצוה

צ א מיי' פ"י"א מהלכות סנהדרין הלכה ו סמג עיין נא:

צא ב ג מיי' פכ"ט מהלכות מביה הל' ח"מ סימן רלה סעיף ח [וצרכ אלפס עוד צפ"ו

דמילתין דף קעסא]:

צב ד מיי' שס הל' א טו"ש"ע שס סע"א:

צג ה מיי' פ"ב מהל' גירושין הל' ח סמג עיין כ טו"ש"ע אה"ע סי' קלח סעיף ו:

צד ו ז ח מיי' פכ"ט מהלכות מביה הל' ו סמג עיין פכ טו"ש"ע ח"מ סימן רלה סעיף א: **צה** ט מיי' שס הלכה ח טור ש"ע שס סעיף ג:

צו י מיי' שס הלכה ו טו"ש"ע שס סע"א:

צז כ מיי' פ"י"ב מהלכות תפלה הלכה יח סמג עיין יט טו"ש"ע א"ח סימן קלח סעיף ג:

צח ל מיי' פ"ח מהל' עירובין הלכה טז סמג עיין מז"ס א טו"ש"ע א"ח סי' שסו סעיף ג:

תורה אור השלם

- ↑ ויאמר לאֲשֶׁר עַל הַפִּלְתָּהָּ הוֹצֵא לְבוּשׁ לְכָל עַבְדֵי הַבַּעַל וְיֵצֵא לָהֶם הַפְּלִיבִּישׁ:

מלכים ב י כב

גליון הש"ס

רש"י ד"ה **אפכזה וכו'** בני הישיבה מעין. עיין קדושין דף מד ע"ב רש"י ד"ה ואפכזה ונע"ק. א"ח: ראימי שעמד מה צתשובת צאר צעב סימן יא:

הגהות הב"ח

(א) גבי' והא הוה אלעזר וכו' והא הוה שאל וכו' והא הוה נמלס וכו' והא הוה חוקיה:

מוסף רש"י

אנא הואי במניינא דבי רבי. דקמני הוסיב צ"ד ונמנו שסס שהתה כפני סיקרקון שנים עשר חדש כו' ואמר רב אלא היה צכסוה מניינא ומינאי דדיי הוא דלתחילו צרישא (סנהדרין לו.) והטהרות והטומאות. אס בא אלס לשאל על דבר טהרות, מתחילין מן הגדול. שאלין תחלה לגדול צכדיינים מה הוא אומר דצבר (שס לב.) ודיני נפשות מתחילין מן הצד. מן הקטנים, שמא יחייבו הגדול ולא ירצו לחלוק על דכדיו משום לא תענה על רבי (שמות כג) על דכדיו של גדול, רב כמיז בלא יו"ד (שס.) מן

חורקן וגדולתן של ישראל בלדס אחד, שאין כמותו בכל ישראל צמורה וצגדולה, כגון משה שהיה גדול על כל ישראל צמלכות וצמורה וכן רבי צגיטאות וצמורה (שס.) חרה אלעזר. חצירו צמורה ולא הוי מקוס אחד (שס.) והא הוה פנחס. משמתו ירושע ואלעזר (שס.) הורז זקנים. כגון עתניאל ואצלן וצבו (שס.) וגי' ושלל ואבצן שחאו בוססו), **עירא היאירי**: צמו"ק (טז:) אמרין דהוה מתני להו לרצנן על גבי כרים וכסמות ודוד היה מנהיגו עליו לריאש, דכתיב (ש"צ כ) עירא היאירי היה כהן לצד (סנהדרין לו.), הוה שמעי בן גירא. גדול היה כדאשכחן (ש"צ יט) שירד לקראת דוד הירצן באלף אש (שס.) הוה שבנא. שהיו ישיבתו גדולה משל חזקיה כדאמר צפרק זה צורר (שס.) הפערות. בני תשע ושמנה. מקחן כו' במטלטלין. דוקא אכל צמקרקעי לא עד שיהא שמי שערות או עד שיהא בן עשרים (בחובות ע.) כאמגוזא ופלגא דאמגוזא. שכל כך דק כשצמורכס אותו טלו צימד אין סבך גדול יותר מאגוז ותני (שפילה יח.)